

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7991243>

**ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК
У СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Парафійник Н. І., канд. філос. наук, доц.

*Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»*

Провідне місце в системі документно-інформаційних комунікацій України посідають бібліотеки. На території нашої країни діють бібліотеки й системи бібліотек, які відрізняються за цільовим призначенням, складом користувачів, складом фондів тощо.

Закон України «Про інформацію» покладає на бібліотеки відповідальність за повноту задоволення суспільного попиту на інформацію. Потреба в достовірній, оперативній інформації для переважної більшості населення може бути задоволена лише через бібліотеки, які безкоштовно надають доступ до інформації та знань.

Бібліотеки організовують свою діяльність відповідно до викликів сьогодення. Їх діяльність визначається соціально-економічними, політичними, культурними, воєнними процесами, які відбуваються в українському суспільстві. Українські бібліотеки орієнтуються й на європейський досвід бібліотечного обслуговування. Вони пропонують різноманітні напрями та форми надання населенню інформаційно-комунікаційних, культурно-мистецьких і дозвільних послуг відповідно до потреб часу та відповідності європейському рівню.

Бібліотеки, як соціальні інститути, надають членам суспільства можливість задовольняти свої інформаційні потреби через сукупність документів, накопичених у їх фондах, а також використовувати для цих цілей інформаційні ресурси інших бібліотек і установ. При цьому інформаційні запити користувачів можуть носити найрізноманітніший

характер і стосуватися як різних сфер професійної діяльності, так і повсякденного життя.

Сьогодні бібліотеки – центри інтелектуального та духовного життя громади. Важливе місце в їх діяльності займає інформаційна взаємодія з населенням та органами місцевої влади. Вони виступають посередниками між місцевою владою та громадою, залучають громадян до електронного урядування. Поширенню можливостей електронного урядування бібліотеками серед населення сприяв проект: «Публічні бібліотеки – мости до електронного урядування». З метою налагодження більшої взаємодії громадян та органів місцевої влади бібліотеки проводять громадські обговорення. Найчастіше такі заходи проводять для висловлення думки громадськості щодо конкретного рішення або заходу місцевої влади. Громадські слухання виступають як форум, на якому збираються окремі громадяни, групи громадян та місцеві посадові особи для обміну думками та інформацією щодо конкретного питання перед прийняттям рішення або з метою зміни вже прийнятого. Велика кількість вітчизняних бібліотек практикують скайп-зустрічі з представниками влади, які не завжди мають час завітати до бібліотеки та відповісти на питання, що турбують сьогодні громаду, активно залучають мешканців громади до участі в аматорських клубах найрізноманітнішої спрямованості, проводять різноманітні майстер-класи.

Майже в усіх бібліотеках оформлені комп'ютеризовані місця з безкоштовним доступом до мережі Інтернет. Активне використання бібліотечними установами засобів мережі Інтернет, зокрема соціальних мереж, надає широкі комунікаційні можливості для спілкування як в межах населеного пункту, так і поза ним. Завдяки використанню сучасних інформаційних технологій бібліотека не тільки пропонує доступ до інформаційних ресурсів, що належать іншим суб'єктам інформаційного простору, а й створює електронні інформаційні ресурси (бази даних,

колекції оцифрованих документів, веб-сайти та веб-портали). Завдяки використанню в бібліотечно-інформаційному обслуговуванні новітніх технологій бібліотеки залучають до себе нові категорії користувачів.

В умовах загарбницької війни бібліотеки стали центрами комунікації й толерантності, місцем психологічної допомоги громадянам. Національна юридична бібліотека України у співпраці з Інститутом інформаційних технологій Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського започаткували роботу інформаційно-аналітичного ресурсу «Біженці та вимушено переміщені особи (Refugees and internally displaced persons)» nbuv.gov.ua/powar. Він містить структуровану базу даних, що відображає національні та міжнародні напрацювання у сфері захисту прав вимушених переселенців, їх інтеграції в нові територіальні громади. У бібліотеках вимушені переселенці можуть отримати необхідну юридичну інформацію, психологічну підтримку, доступ до Інтернету тощо. У них місцеві жителі плетуть маскувальні сітки на передову, збирають книги для бійців, що проходять реабілітацію після поранення. Бібліотеки – потужні центри інформаційного спротиву та інформаційної боротьби.

Отже, інформаційно-комунікаційна діяльність бібліотеки має відповідати потребам суспільства. Сучасна бібліотека – це комфортний й технічно обладнаний інформаційний центр, що має безліч ресурсів для задоволення громадянами професійних і повсякденних потреб, активного проведення дозвілля. Упровадження в роботу бібліотек сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє надавати якісні інформаційні послуги, сприяє покращенню їх іміджу. Вони є важливим центром громадського життя та інноваційного розвитку громади.

В умовах повномасштабної війни бібліотеки залишаються доступним та безкоштовним джерелом отримання достовірної інформації, майданчиком, що об'єднує суспільство, виховує терпимість, місцем, де підприємці-початківці можуть отримати знання, необхідні для

СЕКЦІЯ І
СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ. ІНФОРМАЦІЙНА СПРАВА

започаткування власної справи, а вимушені переселенці необхідну юридичну інформацію, місце для навчання, роботи тощо. Вони стали волонтерськими штабами, де гуртуються задля допомоги нашим захисникам. Бібліотеки – міцний інформаційний тил в умовах повномасштабної війни. Якнайшвидше відновлення діяльності бібліотек на деокупованих територіях є досить важливим завданням.